

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

PS-II.431.1.1.2017

Pani Maria Pyrcz
p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Barcianach
ul. Wojska Polskiego 7
11-410 Barciany

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Barcianach,
- REGON: 510862907,
- NIP: 742-18-65-422,
mieszczącym się w Barcianach, ul. Wojska Polskiego 7, 11-410 Barciany.
(akta kontroli str. 12-14)

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 kwietnia 2016 r. do 26 maja 2016 r. stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej sprawowała pani Iwona Bepirszcz. Od 27 maja 2016 r. do dnia kontroli, a także w czasie jej prowadzenia stanowisko p.o. Kierownika wspomnianego Ośrodka pełniła pani Maria Pyrcz, która w drodze Porozumienia Pracodawców została przeniesiona na powyższe stanowisko z dniem 27 maja 2016 r.
(akta kontroli str. 14-17)

Kontrolę prowadzono w obecności pani Marii Pyrcz – p.o. kierownika kontrolowanej jednostki, przy udziale pracownika merytorycznego ds. świadczeń wychowawczych.

Kontrolę przeprowadziła pani Aneta Łapińska - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie (legitymacja służbowa nr 63/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie) na podstawie imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.49.2017 z dnia 1 lutego 2017 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.
(akta kontroli str. 1-11)

Termin kontroli: 9 – 17 lutego 2017 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 2/2017.

W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli:

ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci

- okres objęty kontrolą:

od 1 kwietnia 2017 r. do dnia kontroli

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art 28 ust.1pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2015, poz. 525 ze zm.) w związku z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm).

Na podstawie ustaleń kontroli (*akta kontroli str. 1-145*) działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczany w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie.

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gmina Barciany jest gminą wiejską, którą zamieszkuje około 6.508 mieszkańców, natomiast osób uprawnionych do świadczeń wychowawczych na koniec stycznia br. było 817.

(akta kontroli str. 18)

Z pisemnej informacji kierownika jednostki wynika, że wydatki w 2016 r.:

- na wdrożenie ustawy wyniosły – 4.257,00 zł,
- na obsługę świadczeń wychowawczych wyniosły – 73.408,98 zł.

(akta kontroli str. 20)

W Gminie Barciany organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jest Wójt Gminy Barciany. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 10, ust. 2 wspomnianej ustawy zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcianach w oparciu o uprawnienia wydane w drodze następujących aktów:

- Zarządzenia Nr 22/2016 Wójta Gminy Barczany z dnia 24 lutego 2016 r.,
- Zarządzenia Nr 37/2016 Wójta Gminy Barczany z dnia 1 kwietnia 2016 r.,
- Pełnomocnictwa Wójta Gminy Barczany z dnia 27 maja 2016 r.,
- Zarządzenia Nr 49/2016 Wójta Gminy Barczany z dnia 27 maja 2017 r.,

(akta kontroli str. 21-26)

Swoją działalność GOPS wykonuje na podstawie Statutu, przyjętego w drodze Uchwały Nr XVIII/109/2012 Rady Gminy Barciany z dnia 31 maja 2012 r. i zmienianego uchwałami:

Nr XLIX/316/2014 Rady Gminy Barciany z dnia 8 grudnia 2014 r.,

Nr XVIII/139/2016 Rady Gminy Barciany z dnia 29 lutego 2016 r.,

Nr XXIX/109/2017 Rady Gminy Barciany z dnia 31 stycznia 2017 r.

(akta kontroli str. 27-30, str. 31, str. 95, str. 96-98)

W zmianach do Statutu (*Uchwała Nr XVIII/139/2016 Rady Gminy Barciany z dnia 29 lutego 2016 r.*) w paragrafie 1. wskazano wykonywane przez GOPS zadania zleconego przez administrację rządową w zakresie realizacji świadczeń wychowawczych.

(akta kontroli str. 96)

Organizację pracy oraz zakres obowiązków dla poszczególnych stanowisk pracy określa Regulamin Organizacyjny jednostki przyjęty Zarządzeniem Nr 5/2012 z dnia 31 lipca 2012 r. i zmienionego Zarządzeniem Nr 3/2015 z dnia 14 kwietnia 2015 r.

(akta kontroli str. 32-66)

Na podstawie zakresu czynności, a także informacji na temat wynagrodzeń i zatrudnienia osób realizujących kontrolowane zadania, przedstawionych przez Kierownika GOPS w Barcianach ustalono, że wynagrodzenia pracowników w kontrolowanym okresie finansowano z dotacji pochodzącej z rozdziału 85211, przekazanej przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, a także z rozdziału 85219, tj. środków własnych GOPS.

(akta kontroli str. 67-73)

W związku z pisemną informacją, otrzymaną w czasie kontroli oraz zgodnie z zapisami w Rozdziale I Regulaminu Organizacyjnego „Postanowienia ogólne” wynika, że mieszkańcy gminy przyjmowani są, w tym także w sprawie skarg, w godzinach pracy kontrolowanej jednostki - od 7.00 do 15.00.

(akta kontroli str. 34, str. 74)

Kierownik GOPS w Barcianach złożyła pisemne oświadczenie, że w okresie objętym kontrolą nie wpłynęła żadna skarga z zakresu oceny realizacji przez samorząd terytorialny zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

(akta kontroli str. 75)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą.

GOPS mieści się w odrębnym budynku, którego jest też administratorem. Obiekt nie posiada windy, jednakże usunięto bariery architektoniczne, jego parter dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez wykonanie podjazdu.

W strukturze organizacyjnej jednostki na parterze budynku wyodrębniono pomieszczenie ze stanowiskiem do obsługi świadczeń wychowawczych. Taki schemat nie powoduje zakłóceń w wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej, a także nie niesie zagrożenia naruszania norm zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w przepisach o pomocy społecznej. Pracownik merytoryczny zatrudniony na wspomnianym stanowisku został wyposażony w niezbędny sprzęt biurowy. W pomieszczeniu zajmowanym przez pracownika znajdują się też zabezpieczone szafy aktowe z dokumentacją.

Realizacja zadań objętych kontrolą wiąże się z przyjmowaniem dużej ilości klientów, a prowadzone sprawy przez pracownika ds. świadczeń wychowawczych mają często charakter osobisty, toteż wymagają one zachowania poufności i intymności, co warunki lokalowe w GOPS, w ocenie kontrolującej umożliwiają.

(akta kontroli str. 18)

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń przyjmowane są bezpośrednio u pracownika merytorycznego w siedzibie GOPS. Tam też opatruje się je datą wpływu i rejestruje. Większość wniosków o ustalenie prawa do świadczeń została złożona w wersji tradycyjnej, tzn. papierowej; ok. 0,5% wszystkich złożonych wniosków stanowiły wnioski przesłane w formie elektronicznej. Pracownik dokonuje weryfikacji wniosków wraz z załącznikami (*brakujące pobiera z aktualnych systemów informatycznych: Empatia, SEPI*), a następnie wydaje projekty decyzji administracyjnych, które są przedkładane osobie upoważnionej do ich podpisu.

Korespondencja wpływająca rejestrowana jest w głównym dzienniku korespondencyjnym GOPS i przekazywane do dekretacji kierownikowi jednostki.

(akta kontroli str. 76, str. 80)

Dokumentacja związana z postępowaniem w sprawach dotyczących świadczeń wychowawczych, w tym decyzje administracyjne doręczano za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Decyzje były też odbierane przez zainteresowanych osobiście (*własnoręczne skwitowanie odbioru*). Jak wynika z pisemnej informacji Kierownika GOPS w Barcianach cyt. „Obecnie wszystkie nowe decyzje są wysyłane listem poleconym”.

(akta kontroli str. 77)

Wnioski o ustalenie świadczeń wraz z wymaganymi załącznikami, decyzje administracyjne oraz inne pisemne informacje, niezbędne w indywidualnych sprawach umieszczane są w koszulkach i wpinane są do segregatorów według kolejności alfabetycznej. Decyzje odmowne przechowywane są w oddzielnym segregatorze.

(akta kontroli str. 78)

W pisemnej informacji, dotyczącej prowadzonych przez pracowników ewidencji i rejestrów, sporządzonej kontrolującej Kierownik GOPS wyjaśniała, że głównym rejestrem wniosków na stanowisku pracownika merytorycznego jest rejestr elektroniczny – Sygnity. Ponadto prowadzony jest przez pracownika podręczny rejestr w formie papierowej.

(akta kontroli str. 79)

W kontrolowanym okresie pracownik merytoryczny ds. świadczeń rodzinnych, zgodnie z załączonymi certyfikatami uczestniczył w szkoleniach ściśle związanych z podwyższaniem stanu wiedzy i umiejętności niezbędnych na zajmowanym stanowisku:

- „Świadczenia wychowawcze 500 plus – nowa ustawa”,

(akta kontroli str. 81-83)

Z przedstawionej kontrolerowi dokumentacji wynika, że GOPS podpisał umowę licencyjną z Sygnity SA z siedzibą w Warszawie na korzystanie z oprogramowania do obsługi świadczeń wychowawczych. Tym samym w kontrolowanym okresie w GOPS obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

W związku z powyższym Kierownik GOPS przedstawiła dokumenty, dotyczące m.in. formy regulowania zobowiązań związanych z zakupem oprogramowania użytkowego.

(akta kontroli str. 84-86)

Wyplata świadczeń następuje:

- dwa razy w miesiącu przelewem na konta bankowe klientów Ośrodka, co stanowi ok. 98 % wszystkich wypłat,

- raz w miesiącu w formie gotówkowej, co stanowi pozostałą część wypłat.

(akta kontroli str. 87)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

II.1 Ustalenia ogólne

Kontrolująca określiła, że kontroli poddanych będzie 35 postępowań administracyjnych związanych z realizacją kontrolowanych zadań. Ilość postępowań przewidzianych do kontroli ustalono w takiej wysokości, aby ustalone mierniki były reprezentatywne dla próby badawczej. Założono, że kontroli poddanych zostanie:

- 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:
 - 10 (40 %) spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze dziecko – w rozumieniu ustawy,
 - 11 postępowań administracyjnych w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie,
 - 3 sprawy, w których w składzie rodziny jest tylko jeden rodzic,
 - 1 sprawa, w której dokonano zmiany formy wypłaty świadczenia z pieniężnej na rzeczową lub na opłacenie usług (art.9).
- 4 sprawy związane z wydaniem decyzji odmownych na cały okres świadczeniowy lub przyznanych na niecały okres świadczeniowy np. z powodu ukończenia 18 r.ż., sprawowania opieki naprzemiennej,
- 4 sprawy związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian, mających wpływ na prawo do świadczeń, w szczególności związanych ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny lub składu rodziny w rozumieniu ustawy,
- 2 sprawy związane z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu lub umorzenia należności powstałych z tego tytułu (art. 25).

Powyższe sprawy dotyczą postępowań administracyjnych zakończonych do dnia rozpoczęcia

kontroli. W sytuacji wszczęcia i zakończenia w okresie objętym kontrolą przez jednostkę kontrolowaną mniejszej ilości spraw z poszczególnych zakresów, które wymieniono powyżej, ilość spraw poddanych kontroli zostanie uzupełniona z pozostałych (wyżej wymienionych) zakresów do liczby ogólnej 35 spraw.

Ponadto uznano, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie spośród wszystkich postępowań administracyjnych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcianach w okresie objętym kontrolą z zakresu świadczeń wychowawczych.

II.2 Ustalenia z podjętych działań kontrolnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcianach:

a) przyjął 590 wniosków związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia wychowawczego, w tym dotyczących

- świadczeń wychowawczych na pierwsze dziecko - **483 wnioski**
- świadczeń wychowawczych drugie i kolejne dziecko - **107 wniosków**

b) wydał 602 decyzje administracyjne w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego, w tym odmowne - **34**

Łącznie, w bloku tematycznym, dotyczącym prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie przyznania lub odmowy przyznania kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wydano **41 decyzji**.

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych. Kontroli podano:

- 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:
 - 10 (40 %) spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze dziecko – w rozumieniu ustawy,
 - 11 postępowań administracyjnych w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie,
 - 4 sprawy, w których w składzie rodziny jest tylko jeden rodzic,
- 5 spraw związanych z wydaniem decyzji odmownych na cały okres świadczeniowy lub przyznanych na niecały okres świadczeniowy np. z powodu ukończenia 18 r.ż., sprawowania opieki naprzemiennej,
- 5 spraw związanych z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian, mających wpływ na prawo do świadczeń, w szczególności związanych ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny lub składu rodziny w rozumieniu ustawy

(akta kontroli str: 91-95)

Zgodnie z pisemną informacją kierownika kontrolowanej jednostki cyt. „Do dnia kontroli w naszym Ośrodku nie było przypadku zmiany sposobu wypłaty świadczenia wychowawczego z formy pieniężnej na formę rzeczową z powodu marnotrawienia”.

(akta kontroli str: 88)

W kontrolowanym okresie Ośrodek nie prowadził żadnego postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń.

(akta kontroli str: 90)

Podsumowanie po analizie skontrolowanych spraw pod kątem uprawnienia do świadczeń wychowawczych w związku:

1. z przyznaniem świadczenia na pierwsze dziecko

W większości spraw kryterium dochodowe rodzin nie przekraczało 800 zł na osobę. W jednym przypadku kontrolująca odnotowała postępowanie, w którym członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne – rodzina z prawem do podwyższonego kryterium dochodowego.

2. z przyznaniem świadczenia na drugie i kolejne dziecko w rodzinie

Większość wniosków została dostarczona osobiście przez zainteresowanych. W jednym przypad-

ku kontrolująca odnotowała postępowanie wszczęte na wniosek, który wpłynął drogą elektroniczną.

3. ze składem rodziny w sytuacji, gdzie jest tylko jeden rodzic

Wnioskodawcy m.in. reprezentowali różne rodzaje stanu cywilnego.

4. z wydaniem decyzji odmownych

Powodem wydania decyzji odmownych było przekroczenie kryterium dochodowego lub utrata uprawnienia do świadczenia na drugie dziecko w związku z ukończeniem przez pierwsze 18 r. ż.

5. ze zmianami, które wystąpiły w trakcie okresu świadczeniowego, mającymi wpływ na prawo do świadczeń

Głównymi przyczynami zmian decyzji było wszczęcie postępowania w związku z uaktualnieniem składu rodziny (*urodzenie się dziecka, zawarcie związku małżeńskiego przez dziecko*) oraz zmianami w sytuacji dochodowej, a także nabyciem prawa do podwyższonego kryterium dochodowego.

Stwierdzono następujące uchybienie

nie mające wpływu na kontrolowaną działalność

1. W 6 postępowaniach administracyjnych, prowadzonych w sprawie ustalania uprawnień do świadczenia wychowawczego, co stanowiło 17,1 % poddanych analizie postępowań administracyjnych stwierdzono, że decyzje administracyjne wydane w okresie kwiecień-czerwiec 2016 r. zostały przekazane stronie we wrześniu 2016 r.

(akta kontroli str. 92 spr. druga, spr. piąta, str. 93 poz. 5 i poz. 6, str. 95 poz. 3)

Skutek ustalonego uchybienia:

Na ostatni dzień kontroli nie stwierdzono skutków uchybienia zarówno dla świadczeniobiorców jak i budżetu państwa.

Przyczyną powstania uchybień był niedostateczny nadzór Kierownika GOPS nad kontrolowanymi zadaniami oraz niewłaściwa organizacja pracy.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze stwierdzone uchybienie, nie mające wpływu na kontrolowaną działalność wnoszę:

- Decyzje administracyjne, wystawione osobom wnioskującym o prawo do świadczeń, w każdym przypadku przekazywać bez zbędnej zwłoki.

Proszę Panią Kierownik o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonego uchybienia oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki